

KIM FABER
JANNI PEDERSEN

TALVEN MAA

SUOMENTANUT JAANA PALANTERÄ

LIKE

Pohjoismaiden
ministerineuvosto on
rahoittanut tämän
teoksen kääntämistä

Tanskankielinen alkuteos *Vinterland*

Copyright © Kim Faber & Janni Pedersen and JP/Politikens Hus A/S 2019
in agreement with Politiken Literary Agency

Suomenkielinen laitos

© Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

LIKE

Like Kustannus

Helsinki

www.like.fi

ISBN 978-951-1-44916-4

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2023

Omistettu Nanalle, Adalle, Lauralle ja Jonille

Prologi

Kesätuuli hyväilee hellästi hänen kasvojaan. Hän kävelee paljain jaloin pihan poikki ja tuntee olonsa höyhenenkeveäksi. Nurmikko on kasteesta kostea, mustarastas laulaa puutarhassa, ja hän tuntee kehossaan riemua, jota ei ole tuntenut ikuisuuksiin.

”Minä olen”, hän sanoo itsekseen ymmärtämättä täysin, miksi. Sitten hän hymyilee ja sanoo saman uudelleen, vaikka se kuulostaakin oudolta. ”Minä olen.”

Hän kuulee äänen jostain kaukaa. Aivan kuin vasara, joka iskeytyy puulevyyn. Hän katselee ympärilleen. Ei näy ketään. Mutta siinä se ääni taas on. Lähempänä. Häntä pelottaa. Hän tuntee, miten ääni tarttuu häneen ja vetää häntä mukanaan ylöspäin. Hän yrittää taistella vastaan. Puutarha katoaa pikkuhiljaa. Hän koettaa pitää sen otteessaan, mutta ei onnistu. Hän leijuu hitaasti kieppuvan pyörteen mukana ylöspäin, ylimpien unta ja todellisuutta erottavien kylmien kerrosten läpi ja hätkähtää hereille.

Hän avaa silmänsä ammolleen ja tuijottaa pimeyteen sydän pamppaillen. Onko siellä joku? Hän kuuntelee. Tuuli, joka heiluttaa puiden paljaita oksia pihalla, suhisee hiljaa, muuten on aivan hiljaista.

Sitten se kuuluu jälleen. Kolme vihaista iskua. Yhtäkkiä hän tajuaa, mistä se tulee. Joku koputtaa ulko-ovea.

Se ei ole tuttu ääni. Hän on kuullut ovikolkuttimen äänen vain muutaman kerran niiden neljän vuoden aikana, joina he ovat asuneet talossa, sillä yleensä he eivät tapaa ketään. Kerran heillä oli ystäviä, mutta ei enää. Hän kääntää päätään. Kelloradion vihreät numerot näyttävät 04.16.

Kuka tulee tähän aikaan vuorokaudesta käymään? hän miettii. Poliisi? Yhteen aikaan poliisi piti silmällä hänen miestänsä, sen hän tietää, mutta ei enää viime vuosina. Kuka se sitten on? Ryöstäjä?

Koputtaisiko ryöstäjä muka oveen?

Hän ojentaa kätensä ja ravistelee miestänsä. Mies makaa selkään häneen päin ja nukkuu raskaasti, sen hän kuulee miehen kuorsauksesta. Hän ravistelee uudelleen, lujempaa.

”Mitä?” mies mutisee unenpöpperössä.

”Joku koputtaa oveen. Herää nyt, hitto soikoon”, hän sanoo eikä pysty peittelemään ärtymystään.

Mies kääntyy vaivalloisesti ympäri, kohottaa kookasta kehoaan hieman ja nousee kyynärpäidensä varaan.

”Koputtaa? Mitä sinä oikein puhut?”

Mies on hädin tuskin hereillä, ja sanat puuroutuvat hänen suussaan, mutta nainen aistii miehen äänessä huolta, ehkä jopa pelkoa. Nainen pudistaa hermostuneena päätään. Mitä oikein tapahtuu?

”Oveen koputetaan. Mene nyt avaamaan.” Hänen äänensä särkyi.

Mies huokaa, heilauttaa jalkansa sängynreunan yli ja nousee. Hän seisoo hetken paikoillaan ja huojuu hieman. Sitten hän saa tasapainonsa takaisin ja kävelee raskain askelin eteiseen. Hän sulkee makuuhuoneen oven takanaan.

Hän kuulee miehen kääntävän avainta lukossa ja tarttuvan ovenkahvaan. Sitten ovi työnnetään rajusti auki. Joku ääni sanoo jotakin, mutta hän ei kuule, mitä. Hänen miehensä huutaa jotain, mistä hän ei myöskään saa selvää. Kuulostaa siltä kuin joku tarttuisi mieheen, pakottaisi tämän sisälle ja paiskaisi tämän onnosti jymähtäen seinää vasten. Mies voihkaisee kivusta.

Sekunnin ajan nainen on aivan lamaan tunut. Sitten hän tuntee paniikin puristavan palleaansa. Heidän talonsa sijaitsee yksin metsän laidassa. Lähin naapuri, jonka kanssa hän ei ole koskaan jutellut, asuu useiden satojen metrien päässä. Ja naapuri on vanha nainen, joten miten hän voisi auttaa?

Koirat! hän miettii. Koirat!

Hän kiskaisee yöpöydän laatikon auki ja ottaa pippurisumutteen käteensä. Sitten hän heittää peiton päältään, hypähtää ylös sängystä ja avaa varovasti makuuhuoneen toisen oven, joka johtaa olohuoneeseen. Reitti on vapaa. Hän astelee kohti terassin ovea niin nopeasti ja hiljaa kuin hänen 103-kiloinen kehonsa sallii.

Hän painaa ovenkahvan alas, lähes äänettömästi, työntää oven auki ja juoksee terassille ja kohti koiratarhaa. Hän tuskin huomaa purevaa pakkasta ja jääkylmiä pikkukiviä, jotka painuvat hänen paljaisiin jalkapohjiinsa.

Suuret lihaksikkaat koirat syöksyvät ulos koirankopistaan ja alkavat haukkua raivokkaasti nähdessään hänet. Ne ovat aina olleet miehen koiria, ja vain hänen. Nainen pelkää niitä. Mutta nyt ne on päästettävä irti. Nyt koirat pelastavat heidät molemmat. Pakkainen on jäädyttänyt lukon. Metallituntu veitsenterävältä hänen vuoteenlämpöisissä sormissaan, kun hän kädet täristen yrittää avata lukon pudottamatta pippurisumutetta. Koirat juoksevat odottavaisina portille haukkuen niin, että valkoista vaahtoa lentää niiden suista. Hän vetää portin auki ja astuu syrjään antaakseen koirille tilaa. Hän tuntee helpotuksen aallon pyyhkäisevän lävitseen.

Mutta ennen kuin hän saa portin kokonaan auki, joku tarttuu häneen.

Hän huutaa. Tuntuu kuin hänen käsivartensa kiinnitettäisiin kahteen ruuvipuristimeen. Ennen kuin hän todella ehtii aistia käsistään heijastuvan kivun, joka pureutuu häneen, hänet painetaan kiinni porttiin. Teräslanka viiltää hänen otsaansa ja poskiaan, ja aidan toisella puolella olevat koirat hyppivät hänen vartaloaan vasten ja murisevat hullun lailla. Hän haistaa makeahkon lihansyöjän henkäyksen niiden huuruavasta hengityksestä, kun ne tanssahtelevat takajaloillaan ja heittäytyvät kiihkeinä porttia vasten ja raapivat hänen kasvojaan kynsillään ja tekevät reikiä hänen yöpaitaansa.

Mies painaa kehonsa kiinni häneen ja työntää, jotta koirat eivät pääsisi ulos. Mies käyttää voimaa, sillä koirat ovat vahvoja ja niitä on kaksi. Ilma puristuu naisen keuhkoista ulos, ja hän haukkoo henkeään. Kasvoja ja rintakehää polttelee. Hän uikuttaa voimatto-

mana, kun näkee silmäkulmastaan, miten mies sulkee lukon yhdellä kädellä pitäen samalla toisella kädellä kiinni hänestä, aivan kuin hän olisi räsynukke. Sitten mies kiskoo hänet pois portilta ja viskaa rajusti maahan. Nainen iskee ohimonsa jääkylmiin laattoihin ja menettää tajunsa pariaksi sekunniksi.

Kun hän palaa tajuihinsa, mies on kääntänyt hänet, niin että hän makaa vatsallaan. Pippurisumute, nainen mieltii ja hamuaa sitä kuumeisesti maasta. Hän saa kiinni liukkaasta sumutepullostaa, mutta sitten jalka laskeutuu hänen käsivartensa päällä, ja hän ulvahtaa kivusta, kun mies laittaa painonsa jalan päälle. Sitten hän tuntee tiukan otteen molemmissa ranteissaan ja hänet nostetaan ylös. Hän kamppailee epätoivoisesti saadakseen jaloilleen tukea, ettei roikkuisi koko painollaan vääntyneiden käsivarsiensä ja olkapäidensä varassa, mutta jäytävä kipu leviää kaikkiiin hänen niveliinsä.

Hän on yhä pökerryksissä. Raapimisjäljet polttavat kasvoissa. Mies työntää hänet takaisin kohti pihaovea ja sisälle olohuoneeseen. Hän näkee miehensä istuvan tuolissa ruokapöydän ääressä. Toinen hahmo seisoo parin metrin päässä ja osoittaa miestä aseella.

Mitä he haluavat? Nainen yrittää rauhoitella itseään. Ehkä he ovat sittenkin murtovarkaita. Ehkä he haluavat vain rahaa. Koruja. Heidän televisionsa ja tietokoneensa.

Hänet pakotetaan vatsalleen. Mies, joka nujersi hänet, menee laukulle, joka on eteiseen johtavan oven vieressä. Nainen kääntää vaivalloisesti päätään ja seuraa miestä katseellaan. Hän on jo arvanut sen, mutta nyt hän myös näkee sen: mies on valtava.

Mies kaivaa jotain laukusta ja kääntyy ympäri teippirulla kädessään. Hän polvistuu naisen viereen ja tarttuu tämän käsiin, taittaa ne selän taakse ja teippaa yhteen. Sen jälkeen hän tekee samoin nilkoille. Sitten hän tarttuu naisen jalkoihin ja vetää tämän lattiamaton poikki olohuoneen toiseen päähän, aivan kuin tämä olisi puolillaan oleva perunasäkki.

Naisen koko keho tärisee järkytyksestä, kylmyydestä, pelosta ja epä tietoisuudesta. Kyyneleet valuvat hänen poskillaan, ne kirvelevät koirien kynsien tekemissä haavoissa. Mies nostaa teippirullan

lattialta, tulee hänen luokseen, katkaisee teippipalan hampaillaan ja kumartuu naisen pään ylle. Nainen tajuaa, mitä mies aikoo tehdä. Hänen sydämensä hakkaa.

”Ei”, hän anoo. ”Nenäni on tukossa, enkä saa ilmaa. Minä tukehdun. Minä... et saa...”

Mies katsoo naista ilmeettömästi. Sitten hän painaa rauhallisesti teipinpalan naisen suulle, repäisee rullasta pidemmän palan teippiä, painaa sen ensimmäisen teipin päälle ja kietoo sen pari kertaa naisen pään ympärille.

Nainen taistelee paniikkia vastaan. Jos hän ei saa hallittua hengitystään, hän kuolee hetken kuluttua. Toinen sierain on täysin tukossa, mutta toisen kautta hän kiskoo keuhkoihinsa niin paljon ilmaa kuin pystyy.

Hänen silmänsä alkavat tottua pimeään. Asemies on istunut sohvalle. Jättiläinen on alkanut teipata hänen miestään kiinni tuoliin. Aviomiehen silmät ovat ammollaan ja loistavat pimeässä kuin heijastimet.

”Mitä me olemme tehneet?” mies nyhykii.

”Me?” Ääni on tumma ja sävykäs. ”*Me* emme ole tehneet mitään. *Sinä* olet tehnyt jotain. Eikö totta?”

”Pitääkö minun... pitääkö minun siis...” Hänen miehensä alkaa itkeä.

Nainen tuntee, että paniikki on jälleen ottamassa hänestä vallan. Vielä auki olevan sieraimen limakalvo alkaa turvota, ja hän imee epätoivoissaan ilmaa. Hän kuulee koirien haukkuvan, mutta ei niin villisti kuin hetki sitten.

”Pitääkö sinun mitä? Kuolla?” Mies astuu pari askelta taakse ja tarkastelee luomustaan. ”Mitä itse luulet?”

Toinen mies nousee sohvalta ja ojentaa toiselle jotain. Se muistuttaa jonkinlaista keppiä? Jättiläinen ottaa sen vastaan. Punnitsee sitä käsissään. Hänen miehensä yskii vinkuen ja voihekii, ja pelko kasvaa naisen sisällä.

”Entä vaimoni?”

Jättiläinen tulee naisen luo. Mies asettuu niin lähelle, ettei nainen voi nähdä miehen kasvoja vaan vain alimman osan hänen sää-

ristään, eikä hän uskalla kääntää kasvojaan ylöspäin. Mies nojaa esineeseen, jonka nainen tunnistaa nyt rautaputkeksi. Pimeydessä putki on musta. Paitsi että putken alaosassa aivan naisen silmien edessä on viisi pientä kiiltävää vierekkäistä viivaa, jotka muistuttavat rautasahan hampaiden jälkiä. Aivan kuin tarkka-ampujan ki-väärinperään veistämät voitonmerkit.

”Hän ei ole... hänhän ei ole tehnyt mitään”, hänen miehensä än-kyttää. ”Vai mitä?”

Jättiläismies seisoo aivan hiljaa. Naisesta aika tuntuu ikuisuudelta. Nainen on niin peloissaan, ettei hän enää pysty hallitsemaan rakkoaan, vaan tuntee lämpimän virtsan valuvan reisiään ja pakaroitaan pitkin.

Mies kääntyy ja kävelee takaisin pöydän luo. Hän tarkastelee rautaputkea ja silittää sitä kädellään.

”Ei ole kyse vain siitä, mitä on tehnyt. Vaan myös siitä, kuka on. Mikä on.”

Testimielessä hän lyö putkella pari kertaa kämmeneensä. Sitten hän asettuu naisen aviomiehen taakse, joka yrittää epätoivoisesti kääntää päätään nähdäkseen, mitä hänen selkänsä takana tapahtuu, mutta ei pysty. Yläruumis on teipattu kiinni selkänjojan, ja hän pystyy kääntämään päätään vain 90 astetta. Hän antaa periksi ja katsoo jälleen vaimoan katseella, johon mahtuvat kaikki maailman surut ja pelot.

”Anna anteeksi”, mies mumisee käheästi.

Nainen ei ymmärtänyt, mitä rautaputkea pittelevä jättiläinen tarkoitti aiemmin. Eikä hän ymmärrä vielääkään. Muutaman sekunnin ajan on kuin kaikki naisen ympärillä jähmettyisi. Hän kuulee vain miehensä hengityksen ja tuulen, joka ravistelee puita puutarhassa.

Puutarha. Hän voi yhä tuntea kostean nurmikon jalkojensa alla. Tunteen kesästä ja ilosta. Tämä on pelkkää painajaista, hän ajattelee. Sinä heräät kohta.

Mutta sitten jättiläismies tarttuu molemmin käsin rautaputkeen kuin samuraimiekkään, ja tuntuu kuin jääkylmä tuuli pyyhkäisisi hänen toivonsa pois. Hän tietää välittömästi, ettei tämä ole painajaisunta vaan todellisuutta ja että he molemmat tulevat kuolemaan.

Nainen huutaa, mutta huuto jää pyörimään suuhun teipin taakse. Mies asettuu leveään haara-asentoon ja taivuttaa hieman polviaan. Mies heilauttaa putkea pari kertaa edestakaisin varmistaakseen, ettei osu kattoon. Sitten nainen näkee, miten mies tähtää huolellisesti, hengittää syvään ja jännittää valtavan ylävartalonsa lihakset.

Ja lyö.

Nainen kääntää päänsä epätoivoisena sivuun välttyäkseen näkemästä. Hän puristaa silmänsä kiinni. Mutta rusahtavan märkä ääni, joka kuuluu kallosta, kun se halkeaa kuin kypsä vesimeloni, painuu auttamattomasti syvälle hänen aivoihinsa.

23. joulukuuta

Luku 1

Ensimmäiset kaksitoista säveltä ”Smoke on the Waterista” tunkeutuvat vaivatta ihmisjoukon metelin läpi. Niels Kristiansen jähmettyy ja vilkaisee vaimoaan, Signeä, katseella, joka tihkuu patoutunutta paheksuntaa. Nainen päättää jättää maailman tunnetuimman rokkiriffin ja takin taskussa olevan puhelimensa huomiotta. Kymmenen sekunnin kuluttua Deep Purple vaikenee, Signe henkäisee helpottuneena ja hymyilee ilmeettömästi miehelleen.

Pariskunta ja heidän kaksi lastaan, Lasse 11 vuotta ja Anne 13 vuotta, ovat Ikeassa. Se ei todellakaan ole Signe Kristiansenin lempipaikkoja.

Se ei johdu huonekaluista, keittiövälineistä, taulujen kehyksistä, rullaverhoista eikä säilytyslaatikoista... Mikään niistä ei tuota hänelle ongelmia – oikeastaan hän ei voisi vähempää välittää designista. Hänelle tuoli, jolla pystyy istumaan jokseenkin mukavasti ja joka on kohtuuhintainen, on hyvä tuoli.

Paikassa on muita asioita, jotka saavat hänen karvansa nousemaan pystyyn. Muun muassa se, ettei hän löydä oikeaan paikkaan. Etsi hän sitten mitä tahansa, hän päätyy lähes aina osastolle, jolla myydään jukkapalmuja ja tuoksukynttilöitä.

Ennen kaikkea hän ei voi sietää koko klaustrofobista hallia. Uskomaton ihmismäärä, joka liikkuu eteenpäin samaan vastahakoiseen tahtiin kuin teurassiat matkalla kohti pulttipistoolia pitelevää miestä. Ja kassat – hän päätyy satavarmasti aina samaan jonoon Nordvestin kaupunginosassa asuvan pariskunnan kanssa, joiden kaikki mahdolliset asuintilat on sisustettu runsaskätisesti ja joka työntää kolmea täyteen lastattua ostoskärriä edessään.

Nyt kun hän kuitenkin on täällä kaikista päivistä juuri joulu-

aatonaattona, mielessä pyörii vain ja ainoastaan yksi asia: miten paljon miinuksella hänen pankkitilinsä onkaan. Hän tekee aivan liikaa töitä ja on jo ajat sitten lakannut pitämästä kirjaa saldovapaista, jotka hänellä on käyttämättä. Ja Niels on lakannut ajat sitten kyselemästä niistä.

Kun Niels oli edellisenä päivänä ehdottanut Ikea-reissua – ”Meiltä puuttuu suihkuverho, lahjapaperia ja pakettikortteja” – Signe oli koettanut vastustella. Nöyrästi ja mielikuvituksettomasti. Sillä hän tunnistaa hävityn taistelun, kun se tuijottaa häntä suoraan silmiin.

Mutta sitten hän huomaa, että jotain kuitenkin tapahtuu, täällä keskellä vaatekaappiosastoa, kun Lasse ja Anne keskustelevat innokkaina, ottavatko he hetken kuluttua ravintolassa kymmenen lihapullaa perunamuusilla ja kermakastikkeella vai kaksi kalafileettä ranskalaisilla ja rémouladekastikkeella, ja Niels avaa arvostavasti hymisten valtavan koivuvanerisen kaapiston ovia. Jokin irrottaa otteensa hänen hartioistaan ja niskastaan, ja hän toteaa suureksi hämmästyksekseen seisovansa keskellä Ikeaa ja hymyilevänsä. Hän hymyilee iloiten perheestään, joulusta ja siitä, että he saavat olla yhdessä. Ja ennen kaikkea siitä, että hänen on palattava töihin vasta tammikuun toisena päivänä, käsittämättömän pitkällä tulevaisuudessa.

Puolen minuutin kuluttua kännykkä alkaa jälleen soida. Signen pulssi kiihtyy. Hän kykenee vastustamaan sitä viisi sekuntia. Sitten hän kääntää selän miehelleen. Hän tuntee miehen katseen lapa-luissaan, kun hän kaivaa puhelimen takkinsa taskusta, ja kuulee miehensä sähköävän:

”Signe, voi helvetti...”

Näytöllä lukee ”Pomo”. Ylikomisario Erik Merlin on toiminut Kööpenhaminan poliisin murhaosaston päällikkönä neljän vuoden ajan. Hän itse painottaa, että hänen tittelinsä on ”vakavien rikosten yksikön päällikkö”, mutta kukaan ei ota sitä kuuleviin korviinsa, vaan kaikki kutsuvat häntä ”murhaosaston pomoksi”. Tai, kuten Signe, pelkästään Pomoksi.

Pomo on erinomaisen tietoinen siitä, että Signellä on tänään vapaapäivä, joten asian täytyy olla tärkeä. Sen täytyy olla jotain, mikä tulee hänelle kalliiksi kotirintamalla. Korvauseksiä, kylpyhuoneen

kuuraus, jotain, mikä todella tuntuu. Se on hänelle selvää jo ennen kuin hän nostaa puhelimen korvalleen.

Signe kuuntelee kymmenen sekuntia. ”Olen siellä –”, hän sanoo, eikä ehdi sanoa lausetta loppuun, ennen kuin pomo on jo lopettanut puhelun. Signe kääntyy. Niels on alkanut mielenosoitukSELLISESTI kiskoa vaatekaapin laatikoita ja metallilankakoreja. Signe menee miehen luo ja pudistaa pahoitellen päätään.

”Se oli Merlin. Minun on pakko... on tapahtunut jotain vakavaa. Suuri räjähdys Nytorvilla...”

”Nytorvilla?” Niels kurtistaa kulmiaan ja tarttuu Signen käteen. ”Eikö siellä... eikö siellä ole joulumarkkinat?”

Parin sekunnin ajan Signen pää lyö täysin tyhjää. Sitten lämmin möykky alkaa kasvaa hänen vatsassaan. Lämpö säteilee hänen käsi-varsiinsa ja jalkoihinsa hänen sydämensä alkaessa takoa nopeammin. Signe kiskaisee kätensä irti miehensä kädestä ja nostaa sen suulleen. Hän yrittää sanoa jotakin, mutta ei saa sanaa suustaan. Lisa ja Jakob, hänen pikkusiskonsa ja lankonsa, ja heidän kaksi pientä lastaan, olivat menossa markkinoille. Hänelle tulee yhtäkkiä todella huono olo, suu täyttyy syljestä, ja hän nieleskelee epätoivoissaan, jotta ei oksentaisi. Siskon perhe oli menossa Nytorvin joulumarkkinoille aamupäivällä ja tulossa heille päivälliselle illalla.

Jokin, mikä kaikessa mielettömyydessään on vain henkinen hätäjarru, saa hänen aivonsa vaihtamaan taajuutta ja keskittymään sekunnin murto-osan tiukasti päivälliseen, haudutettuun ruokaan, joka poreilee levyllä Vanløsen kodin keittiössä. Sammuttiko hän lie-den ennen kuin he lähtivät? Mutta sitten pelko nousee jälleen kohisten esiin.

”Soita hänelle”, Niels sanoo.

Signe kaivaa puhelimen jälleen taskustaan. Hänen kätensä täri-sevät niin paljon, ettei hän osu painikkeisiin. Hän ojentaa puhelimen avuttomana miehelleen. Niels valitsee Lisan numeron ja antaa puhelimen takaisin.

Puhelin soi. Kolme kertaa. Sitten: ”*Valitsemaanne numeroon ei juuri nyt saada yhteyttä.*” Signe yrittää uudelleen. Sama tulos. Hän hyperventiloii.

”Rauhoitu, Signe, rauhoitu.” Niels laskee kätensä Signen harteille ja ohjaa hänet korkealle jakkaralle myyjien palvelupisteen luo. Signe istuu ja kamppailee itkua vastaan.

”Mikä äidillä on?” Anne ja Lasse tulevat paikalle ja tuijottavat vanhempiaan.

”Ei mikään”, Niels sanoo. ”Ei mikään. Mutta kaupungissa on tapahtunut jotakin vakavaa, ja äidin täytyy... me olemme juuri...”

Hän kääntyy Signen puoleen.

”Verkko on tietenkin juuri nyt ylikuormittunut”, hän sanoo hiljaa. ”Siksi et pääse läpi.”

Signe nyökkää. Hän hengittää erittäin syvään. Hänen on pakko tarttua itseään niskasta kiinni. Möykky on yhä vatsassa, mutta hitaasti vasen aivopuolisko alkaa taas saada ruumiintoiminnot hallintaansa.

”Minun räytyy mennä töihin”, Signe sanoo. ”Otan auton, joten teidän täytyy...”

Niels nyökkää.

”Tietenkin. Me menemme taksilla kotiin.”

Niels katsoo Signeä pitkään.

”Oletko sinä...?”

”Kyllä”, Signe sanoo ja suutelee miestä pikaisesti suulle. Hän suukottaa myös molempia lapsia. ”Nähdään, lapset. Olkaa kiltisti.”

Hän lähtee juoksemaan. Hänen on hillittävä itseään, ettei huutaisi kaikille, jotka tukkivat hänen tietään, että menkää nyt helvettissä pois tieltä, jotta hän pääsee eteenpäin ja löytää taianomaisesti suoran reitin uloskäynnille. Autossa hän hengittää pari kertaa syvään ja koettaa jälleen siirtää pelkonsa syrjään, olla järkevä ja keskittyä tehtävänsä.

Signe on 42-vuotias naiskomisario. Hänet on sijoitettu melko lähelle kärkeä pyramidin mallisessa soittoketjussa – mallia kutsutaan myös ”kaskadimalliksi” –, jonka Kööpenhaminan poliisi aktivoi poikkeuksellisissa tilanteissa. Kuten nyt. Signen tulee soittaa kolmelle kollegalleen, ja kuin ihmeen kaupalla hänen onnistuu saada kaksi heistä kiinni. Molemmat ovat jo kuulleet räjähdyksestä ja ovat matkalla. Viimeiseen hänen pitää yrittää saada

yhteys myöhemmin, ellei kyseinen henkilö saavu oma-aloitteisesti paikalle.

Signe yrittää jälleen soittaa siskolleen, mutta puhelimeen ei vieläkään saada yhteyttä. Hän tarttuu rattiin ja puristaa sitä rystyset valkoisina. Sitten hän iskee nyrkillä kolme kertaa rajusti reittään ja voihkaisee kivusta. Hän avaa kännykästään TV 2:n uutislähettyksen, asettaa puhelimen ratin ja kojelaudan väliin ja pudistelee päätään itsekseen. Hemmetti, hänen on pakko saada ostettua kännykkäteline ja langattomat kuulokkeet. Näytöllä selvästikin järkyttynyt ja hieman nuhjuinen naispuolinen uutistoimittaja höpisee pitääkseen juttua yllä tietämättä oikeastaan, mitä on tapahtunut. ”Kööpenhaminan keskustassa Nytorvilla on tapahtunut suuri räjähdys”, toimittaja lukee yhä uudelleen Kööpenhaminan poliisin lähettämästä tiitistä. Poliisi ja pelastuslaitos ovat paikalla, ja Twitteriin päivitetään tietoja jatkuvasti.

Sen he tietävät juuri nyt.

Kovalla vauhdilla keskustaan suuntaavien hälytysajoneuvojen määrästä huolimatta liikenne on hämmästyttävän normaalia. Kännykkä soi, ja hänen sydämensä hypähtää. Mutta siellä on taas Erik Merlin. Signe nappaa luurin ja puristaa sen vasemman korvansa ja olkapäänsä väliin.

”Pomo.”

”Miten kaukana olet?”

”Olen siellä kymmenessä minuutissa. Alle kymmenessä.”

”Signe, pidä kiirettä. Tilanne on paha.”

Pahoinvointi palaa. Hän kääntyy Vesterportin luona bensa-asemalla, istuu hetken paikoillaan ja yrittää koota itsensä. Sitten hän nousee autosta ja menee kauppaan. Tästä tulee pitkä päivä. Ja luultavasti myös ilta ja yö. Hän ostaa purukumia, lakunappeja, viinikumeja ja pullon mehua, jossa on inkivääriä, omenaa ja mansikkaa. Ja litran täysmaitoa. Poliisilaitoksen kahvikoneet tuottivat ai-nutlaatuisen surkeaa nestettä, jolla oli hyvän kahvin kanssa yhteistä vain väri ja jonka sai alas, jos sen laimensi isolla määrällä maitoa.

Hän kohtaa rautatieasemalla useita hälytysajossa olevia poliisi-autoja, jotka ovat matkalla kohti Middelalderbyeniä, ja hänen on

hillittävä itseään, ettei hän kääntyisi vasemmalle poliisien perään ja ajaisi Nytorville etsimään pikkusiskoaan.

Hän ajaa Glyptoteket-taidemuseon takana olevalle kadulle ja jättää autonsa kielletylle paikalle puoliksi jalkakäytävälle kahden muun auton väliin. Sitten hän sammuttaa auton moottorin ja hengittää syvään. Kööpenhaminan yläpuolella lentelee jo useita helikoptereita. Hän kiiruhtaa poliisilaitokselle, menee portista sisään vilauttamalla henkilökorttiaan ja hölkkää pyöreää portaikkoa ylös. Ensimmäiset ilmoitukset räjähdyksestä saapuivat vain vajaat kolme varttia sitten. Myyttisen rakennuksen käytävät vilisevät jo sekä siviiliasuisia että univormupukuisia poliiseja. Kolmannen kerroksen käytävällä Signe tapaa Erik Merlinin.

”Kun olet hakenut kupin kahvia, tule komentokeskukseen”,
pomo murahtaa ja kävelee kohti KK:ta.

Signe menee vessaan. Hän lukitsee oven ja istuu kannelle.
Hän valitsee sisarensa numeron.

”*Valitsemaanne numeroon...*”

Hän painaa kädet kasvoilleen.

”Hyvä Jumala...”, hän mutisee kyynelten valuessa poskille.

Luku 2

Hän istuu laverisohvalla suuren omakotitalon yhdessä huoneessa pienen sjellantilaisen Sandstedin maalaiskaupungin laitamalla. Talo on hänen lapsuudenkotinsa ja huone hänen entinen huoneensa. Sohva kuluneine oliivinvihreine päällisineen oli huoneessa silloinkin, kun hän muutti kotoa 18-vuotiaana noin 40 vuotta sitten. Hänellä on vain t-paita ja alushousut päällään, ja häntä paleltaa. Pakkanen on noussut rajusti vajaassa viikossa; yöllä on 10–12 astetta pakkasta. Epätavallinen meteorologinen ilmiö voimakkaine korkeapaineineen on siirtynyt kaakkoon karulta Jan Mayenin kallosaarelta Norjanmereltä ja asettunut Norjan ja Ruotsin pohjoisosien ylle, josta rintama työntää jatkuvasti valtavia määriä jääkylmää arktista ilmaa koko Skandinaviaan. Mutta Tanskassa ei vielä ole satanut yhtään lunta. Harmaassa päivänvalossa talon puutarhan takana sijaitsevat pellot näyttävät siltä kuin ne olisivat jäähmettyneet irvistykseseen, ei näy lintuja, ei mitään eläimiä, ei eläviä olentoja, mikään ei liiku, paitsi puiden ja pensaiden paljaat oksat, jotka silloin tällöin värisevät, kun tuuli pyyhkii talojen ja puutarhojen ylitse.

Martin Junckersen – jota suurimman osan elämästään on kutsuttu Junckeriksi, perhettä ja vaimoa lukuun ottamatta – kuulee isänsä puuhastelevan suuren talon toisessa päässä. Hän tarttuu kännykkäänsä. Melkein varttia vaille yksitoista. Niin pitkään vanhus ei ole nukkunut päiväkausiin. Hän kuulee isänsä köpöttelevän toiseen talon kahdesta kylpyhuoneesta ja onton kolahduksen, kun tämä nostaa pytyr rinkulan ylös. Sitten kuuluu kovaääninen loriina, kun aamuvirtsa rikkoo vessanpytyr vesipeilin. Ilmeisestikään tänä aamuna isä ei, luoja kiitos, pissaa pöntön ohi.

Juncker nojaa seinään ja miettii samaa asiaa, jota hän on miettinyt jokaisena aamuna viimeisten kolmen viikon aikana: onko tämä järjestely nyt hyvä idea? Sitten hän nousee ja pukee päälleen tummansiniset samettihousut ja hiilenharmaan fleecepuseron.

Hän menee keittiöön, ottaa kahvinkeittimen kannun, laittaa keittimeen vettä ja lusikoi viisi lusikallista kahvinpuruja suodattimeen. Hän kuulee isänsä laahustavat askeleet olohuoneen tammi-parketilla.

”Huomenia”, Juncker sanoo ja pakottaa itsensä hymyilemään oviaukossa seisovalle vanhalle miehelle.

Isä tuijottaa häntä samalla epäröivän hämmentyneellä katseella, joka hänellä on ollut jokaisena aamuna siitä lähtien, kun poika muutti taloon. Juncker suorastaan näkee, miten vanhus epätoivoisesti koettaa saada kiinni ajatuksesta, että mies, joka seisoo hänen keittiössään ja touhuaa hänen kahvinkeittimensä kanssa, on ihminen, jonka hän tuntee. Juncker aistii, miten vanhus huutaa epätoivoissaan seniiliyden pimeään metsään, mutta saa vastaukseksi vain heikon kaiun omasta äänestään.

”Huomenta”, isä vastaa käheällä murtuneella äänellään, joka on surullinen jäännös siitä kuuluvasta äänestä, jota asianajaja Mogens Juncersen ennen vanhaan käytti, jalosti ja huolsi kuin teräasetta ja käytti sitä pelotellakseen hengiltä tuomarit, kollegat, asiakkaat, vaimot, lapset sekä sekalaisen joukon kaupungin myyjiä ja käsityöläisiä. Myös ruumiillisesti hän oli aikanaan suurmies. Pitkä oman sukupolvensa edustajaksi, noin 185-senttinen, ja elopainokin oli yli 110 kiloa. Rintakehä oli kuin bulldoggilla ja leuka jykevää. Nyt keho oli kutistunut myytyksi kellertävää, rypistynyttä ihoa, joka oli taiteltu kehnosti nivelten, sisäelinten ja lihasten päälle, aivan kuin pala lahjapaperia kokemattoman jouluapulaisen käsissä tavaratalossa.

Juncker avaa yläkaapin, ottaa kaksi kuppia ja laskee ne keittion ruokapöydälle. Kahvinkeitin yskähtelee koristen. Hän vilkaisee isäänsä, joka istuu kumarassa kädet polvillaan, hakee kahvia ja kaataa sitä kuppeihin.

”Isä, meidän on pakko puhua hoivakodista”, hän sanoo.

Vanhus istuu liikkumattomana sanojen lentäessä hänen pänsä yli.

”Kuunteletko sinä, mitä minä sanon?”

Isä nostaa katseensa.

”Minä en halua.” Hän tuijottaa uhmakkaasti poikaansa ja toistaa puuroutuneella äänellä: ”Minä en halua hoivakotiin. En koskaan.”

Äiti oli kuollut kymmenen kuukautta sitten. Pian 80-vuotissyntymäpäivänsä jälkeen, kun ne 20–30 tupakkaa, jotka Ella Junckersen oli polttanut päivässä 16-vuotiaasta lähtien, koituivat hänen kohtalokseen. Vauhdilla edennyt keuhkosyöpä oli imenyt viimeiset voimat hänen jo ennestään pienestä ja hauraasta kehostaan. Teknisesti hän oli kuollut kylmänä helmikuun aamuna suden hetkellä yön muuttuessa aamuksi, mutta todellisuudessa hän oli jo useita viikkoja viettänyt tuonelan esikartanoissa morfiinihuurujen turuttamana, ympäröivän maailman ja elämän saavuttamattomissa.

Vaimonsa kuolemaa seuranneina päivinä Mogens Junckersen oli pitänyt kasvoillaan vakavaa ja valtiomiesmäistä ilmettä, kuten merkittävän miehen kuuluukin, kun hän on juuri menettänyt elämänkumppaninsa lähes 60 vuoden ajalta. Naamio alkoi murtua vasta, kun hän seiso i kirkossa käsi valkoisella arkulla ja oli sanomassa pari sanaa kahveista ja muistotilaisuudesta heidän kotonaan niille, joilla oli aikaa ja halua. Hänen huuliltaan ei tullut sanaakaan. Sen sijaan kyyneleet valuivat miehen ryppyisillä poskilla, ja Juncker oli tajunnut, ettei ollut koskaan aiemmin nähnyt isänsä itkevän. Ei edes silloin, kun Junckerin isovel i kuoli.

Siitä lähtien vanhuksen elämä on ollut vakaata ja rauhallista alama keä.

Juncker huokaa ja nousee.

”Minun on pakko lähteä parin tunnin kuluttua. Leipälaatikossa on ruisleipää ja jääkaapissa leikkeleit ä. Ja maitoa.”

Isä ei vastaa. Juncker menee talon toiseen kylpyhuoneeseen ja lukitsee oven. Hän asettuu pytyn eteen, avaa sepaluksensa ja puristaa, mutta mitään ei oikein tapahdu. Hän ihmettelee, miten hänen isänsä pystyy tuottamaan huomattavan virtsasuihkun vielä niin-

kin korkeassa iässä. Junckerin pitäisi mennä lääkärille mittaautta-
maan PSA-arvonsa. Sitä hän on sanonut itselleen joka päivä koh-
ta pari vuotta.

Minuutin päästä väylä aukeaa, ja hänen onnistuu tyhjentää rak-
konsa. Nyt riittää eturauhasen koosta, hän miettii ja vetää vessan.
Hän katsoo itseään peilistä. Ilman lukulaseja peilistä tuijottavat
kasvot ovat epäselvät ja rakeiset kuin vanha alivalottunut valokuva.
Hän kumartuu eteenpäin, tekee käsistään kulhon ja valelee vettä
päähänsä ja hiuksiinsa, jotka ovat vähitellen saamassa saman har-
maan sävyn kuin sen saksalaisen koirarodun turkissa... mikä sen
nimi nyt onkaan? Juncker pohtii kuivaten samalla itsensä. Hän et-
sii vaistomaisesti taskusta kännykkäänsä googlatukseen sen. Mutta
kännykkä on hänen huoneessaan. Weimarinseisoja? Ei. Se on kyllä
kaunis koirarotu, ja sitten se valkenee hänelle. Snaudseri. Se se rotu
on. Hän hengähtää helpottuneena, nauttii tunteesta, että hänen
aivonsa toimivat edelleen, että hän yhä muistaa.

Isän etenevä seniiliys pelottaa häntä. Hänen itsetunnolleen on
aina ollut tärkeää se, että tieto tarttuu hänen aivoihinsa. Myös yk-
sityiskohdat, pikkuasiat, *nice to know't*. Että hän muistaa sen, mitä
muut ovat unohtaneet. Tai eivät ole koskaan tienneetkään. Ja nyt
se on tärkeämpää kuin koskaan.

Hän silottaa lyhyiksi leikatut snautserin väriset hiuksensa, niin
että ne peittävät korkeat ohimot osittain. Hän liu'uttaa käsiään
laihoilla poskillaan, hankaa hieman sänkeä, hän ei viitsi ajaa par-
taansa.

Viiden sekunnin ajan hän tuijottaa peiliin ja syvällä oleviin kirk-
kaansinisiin silmiinsä, jotka hän on perinyt isältään, ja sanoo, ei
kovaan ääneen vaan hiljaa itsekseen, kuten hän on tehnyt joka iki-
nen aamu niin pitkään kuin muistaa:

”Kyllä kaikki järjestyi.”

Huoneessaan hän etsii kaapista puhtaan, mutta ei kovinkaan
vastasilitetyn vaaleansinisen paidan ja kuluneen mustan pikku-
takin. Hän pudottaa kännykän takin oikeaan taskuun, joka siten
venyy hieman lisää jo valmiiksi venyneestä muodostaan. Aamutoi-
mien ja sitä seuranneen pukeutumishetken jäljiltä lopputuloksena

on mies, joka on keskivertoa pidempi, hoikka, mutta jos katsoo oikein tarkkaan, pieni pömppömahan alku näkyy ja selkä on hieman köyryssä – lyhyesti sanottuna ja kuten poliisien raporttikielellä kuvaillaan: ”normaali ruumiinrakenne”. Mies, joka on heittämissä haikeat hyvästit parhaimmille vuosilleen ja jonka pukeutumistyyliä voidaan onnistuneimpina päivinä hyväntahtoisesti kutsua huolettoman elegantiksi, tavallisimpina päivinä rennoksi. Ja huonoimpina nuhjuiseksi.

Hän harkitsee hetken menevänsä keittiöön sanomaan isälleen heipat, mutta sitten hän miettii, että vanhus on varmaankin jo unohtanut kaiken hänen siellä olostaan. Ulkona pakkas on kipuristelee nenäkarvoissa. Seitsemän pakkasastetta tuntuu tuplasti kylmemmältä koillistuulen takia, joka puuskissa lähentelee myrskyä. Hän epäröi hetken. Meneekö hän pyörällä vai ajaako upouudella suurella mustalla Volvo XC 90:llä, joka on katoksessa.

Kun hän neuvotteli siirtoehtojaan, hän säilytti komisarion tittelinsä, mutta putosi yhden palkkaortaan alemmas. Titteli on hänelle todellakin aivan samantekevä. Ja todellisuudessa hän pärjäisi hyvin huomattavasti pienemmälläkin summalla kuin mitä hänelle nyt maksetaan. Joten hänellä on varaa jopa hieman tuhlailla. Aina-kin yhdellä osa-alueella.

Eikä hän edes muista, milloin olisi ollut iloisempi, kuin pari viikkoa sitten ajaessaan myyjän luota uudella hankinnallaan. Hän rakastaa tuota autoa. Hän rakastaa sitä hyvänolontunnetta, joka syntyy, kun hän istuu ratin taakse ja tuntee mustan nahkapenkin antavan periksi kehon painon alla juuri riittävästi, jotta se tuntuu sekä erittäin tukevalta että miellyttävän pehmeältä. Hän rakastaa myös tunnetta hienovaraisesta skandinaavisesta ylivoimaisuudesta, kun hän painaa kaasua ja raskas ajoneuvo kiittää eteenpäin kuin hyökkäävä jääkarhu murahtaen niin hiljaa, että se tuskin ylittää ilmastonin vaimeaa suhinaa.

Hän tietää, että hänen pitäisi pyörällä, mutta Volvo vie voiton.

Siitä on lähes 40 vuotta, kun hän muutti kotoa pääkaupunkiin. Silti hän edelleen muistaa, vaikka silmät sidottuina, tien lapsuudenkodista torille, jota ympäröivät kaksi- ja kolmikerroksiset